

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Librorum De Re Diplomatica Supplementum

Mabillon, Johannes

Luteciae-Parisiorum, 1704

Appendicis Pars Tertia.

urn:nbn:de:gbv:45:1-3159

DIPLOM.
VARIA.

APPENDICIS PARS TERTIA

In qua exhibentur chartæ authenticae pro legitima origine regiae Stuartorum stirpis in majori Britannia, ex editione Parisiensi.

PRÆFATIO PRIMI EDITORIS.

EXimiam & auctoritatis certissimæ chartam Roberti Seneschalli Scotorum Regis, in archivo Collegii nostri nuper inventam, ut ederemus, fecerunt virorum clarissimorum interpellationes, qui diutius illam publica luce carere non posse, nisi publico rei litterariæ regniq; Scotiæ detrimento, existimaverunt. Hujus enim chartæ beneficio insignis de jure Regiæ Scotorum familiæ controversia dissolvitur, Roberti III. Scotorum Regis natales ab inusta labe vindicantur, Hectoris Boetii & quorundam aliorum historiæ Scoticæ scriptorum hallucinatio detegitur; ac imprimis Georgii Buchanani, stirpis regiae & Monarchici regiminis hostis infensissimi, qui infamiam natalibus illius Principis studiose ac veluti data opera aspergere conatus est, calumniæ depelluntur, & omnia contra Regum ex eadem stirpe legitimam successionem argumenta ex ejus testimonio ducta cumulate refelluntur. Quam iniquus erga Mariam Reginam ille fuerit, testatur virulentissima ejus historia; quam vero infensus Regum hostis extiterit, pestilentissimus ille dialogus, *De jure regni apud Scotos*: qui duo libri an. MDLXXXIV. sub Rege Jacobo VI. Comitiorum sententia proscripti sunt. Fraudem tamen fecit Buchananus plerisque, præsertim exteris; qui cum rerum Scoticarum non satis periti essent, in eo, cujus elegantiam & artem mirabantur, perfidiam suspicari vix poterant.

Cum vero in rerum suo tempore gestarum historia sæpe mendacii & calumniæ convictus fuerit, quia veritas aliunde perspicere facile poterat, pauciores fefellit; at in remotiori antiquitate, cujus erat memoria obscurior, multo plures in errorem induxit, præsertim vero in iis quæ ad Roberti III. Regis natalia spectabant. Filius hic fuit Roberti II. cognomento Seneschalli sive STUART Scotorum Regis, qui primus ex ea familia regnum adeptus est, à quo Augustissimus Princeps Jacobus VII. Regum optimus ducit originem. Buchananus, qui Moraviæ Comiti notho impense favebat, viro ambitioso, qui non obscure regnum affectabat, tum etiam ut factiosis adularetur, qui Parlamenti auctoritatem in immensum extollebant, extare in historia sua voluit exemplum, quo nothi eadem auctoritate regnum obtinissent. Eo consilio, quam Boetius cunctabundus protulerat fabulam de nato extra legitimum matrimonium Roberto III. eodemque ommissis legitimis in Regem electo, ille tamquam rem certam suæ historiæ inseruit. Scribit enim Robertum Seneschallum, cum avunculo Davidi anno MCCCLXXI. successit, habuisse in matrimonio Euphemiam Hugonis Rossia Comitis filiam, eique paulo post defunctæ superinduxisse Elizabetham More, quam adolescens vehementer amarat, ex qua tres filios susceperat, quorum natu-maximus Joannes erat, qui mutato nomine Robertus III. appellatus est, atque obtinuisse tandem in comitiis ad Sconam indictis, ut, præteritis Euphemiae liberis, in Rege creando gradus ætatis, non natalium jura observarentur. Itaque, si Buchanano credendum est, non jure successionis legitimæ, sed comitiorum auctoritate Roberto III. regnum delatum est. Hoc volebant rebelles, qui tot & tantas in Pseudo-Parlamento turbas Religionis reformandæ prætextu excitaverant, quibus & avita religio oppressa est, & jus regium eadem ruina extinguere posse videbatur. Hæc Moravio ad Regnum affectandum via sternebatur; & eodem exemplo usus est Jacobus Dux Monumethensis, cum defuncto Carolo II. regnum invadere aggressus est. Debebat Buchananus, si patriæ, civium, & veritatis aliquam rationem habuisset, rem tanti momenti, quæ legem successionis hereditariæ perpetuo observatam penitus evertet, certis documentis & auctorum testimoniis confirmare. Quod tamen non præstitit. Neque sane poterat, cum præter Hectorem Boetium, testem producere nullum posset, cujus auctoritas, cum chartis & instrumentis variis labefactaretur, nulla erat, præsertim cum ducentis fere annis post Roberti II. matrimonium historiam scripsisset. At qui Buchanani mores & ingenium noverit, satis intelligit quam alienus fuerit ab inculpata illa veri rectique tenacitate, quæ præcipua laus historici est, magis sollicitus ut verisimilia, quam ut vera scriberet. Quamvis vero eadem historia legibus proscripta, & ab ipso Rege Jacobo VI. sæpius falsi convicta fuerit; tamen vix ullus per annos ferme centum illam circa Roberti III. natalia imposturam refellere aggressus est; sed novarum rerum cupidus, rebellibus, parricidis semper in pretio fuit, dum esset nemo qui tantam in re adeo gravi ignorantiam actorum meliorumque auctorum luce depelleret. Primus id cum magna laude aggressus est Georgius Mackenzius regius in Scotia Advocatus, vir juris consultissimus, patriarum rerum peritia non vulgari, maximaque in Regem suum fide commendatissimus. Edidit Mackenzius dissertationem, cui titulus, *Jus Regium*, lingua vernacula anno MDCLXXXIV. cum adjuncta altera, *de legitimorum heredum successione*. In ea profert testimonium Ludovici STUART celeberrimi Jurisconsulti. Acta etiam

diversa laudat & chartas varias; ex quibus nulla est, ut existimamus, quæ cum ea, quam modo ex archivo Collegii nostri edimus, possit comparari. Continet illa fundationem Capellaniæ in Ecclesia Glasguensi factam ob dispensationem *super matrimonio contrahendo* inter ipsum Robertum, nempe Seneschallum, & quondam Elizabeth More dum agebat in *humilis*, non obstante impedimento consanguinitatis & affinitatis. Data est XII. Januarii an. MCCCLXIV. subscribitque inter alios Joannes Seneschallus, Dominus de *Kyle* primogenitus ejus & heres, is qui mutato in ipsis regni auspiciis nomine Robertus III. appellatus est. Mortuus est secundum Buchanani calculos David Rex ultimus ex Brussiorum familia an. MCCCLXX. successoremque habuit Robertum Seneschallum seu STUART, suum ex sorore nepotem, qui tunc ex eodem Buchanano Euphemiam Hugonis Rossia Comitum filiam uxorem habebat. At si ante an. MCCCLXIV. Elizabetha More diem suum obiit, si Joannes primogenituræ titulo in actis publicis solemnibusque comitiis gaudebat, si denique mater tam solemniter conjugio ducta fuit, ut auctoritate apostolica dispensationem consanguinitatis intervenire necesse foret; totam Buchanani fabulam corruere nemo non videt, præsertim cum nullo probato testimonio, nullis publicis actis confirmari huc usque potuerit; cum è contrario certis auctorum & veterum instrumentorum testimoniis refellatur, ut ex iis quæ à nobis infra subjiciuntur, fiet manifestum. Qua porro ratione ad nostrum Collegium charta hæc pervenerit, paucis est explicandum.

Jacobus à *Beaton* seu *Bethune* Archiepiscopus Glasguensis, Davidis Cardinalis & Archiepiscopi sancti Andrea, à Reformatis nefarie trucidati, nepos ex fratre, cum sub ementito reformationis titulo Ecclesias & monasteria vastari passim & destrui videret, optimum factu existimavit acta & instrumenta Ecclesiæ suæ in tuto collocare. Itaque solum vertere coactus anno MDLX. venit in Gallias, secumque ea asportavit. Obiit Lutetia octogenario major an. MDCIII. cum per annos quadraginta legationem Reginae Mariae & Jacobi VI. ejus filii nomine magna sua laude sustinisset. Is charitate erga patriam, nostrum hoc Collegium à Davide quondam Episcopo Moraviensi fundatum an. MCCXXV. heredem bonorum suorum testamento esse jussit. Unde merito ejusdem Collegii secundus fundator habetur. Acta varia & instrumenta Ecclesiæ Glasguensis partim hoc in Collegio, partim in Cartusia Parisiensi, (cujus Ven. PP. Prioribus suprema Collegii cura commissa est) deposita conservantur. Inter alia vero præcipua est ea, de qua superius diximus, charta Roberti II.

Hanc non prius edendam existimavimus, quam à viris doctissimis & antiquitatum ecclesiasticarum peritissimis discutienda proponeretur. Factum id anno superiori vigesima sexta mensis Maii, cum eo consilio convenissent in Regalem Abbatiam sancti Germani à Pratis viri illustres & rerum antiquarum peritia celeberrimi, præsentibus etiam ex Scotorum nobilitate primariis viris. Illi omnes, visa charta & attentius examinata, censuerunt ne levissimam quidem de ejus auctoritate & sinceritate suspensionem haberi posse. Agnoverunt vetustam manum, sigilla integra, literas, orationem illius sæculi, atque morem vulgatissimum, ut dispensationes non obtinerentur nisi impositis aliquot piis operibus, qualia erant altarium seu capellaniarum fundationes. Itaque visa charta omnium suffragiis approbata fuit; atque ea de re quinque ejusdem tenoris instrumenta authentica confecta sunt, & omnium syngraphis & sigillis munita; primum pro serenissimo Rege Magnæ Britannia, alterum pro Metropoli & Universitate Glasguensi in Scotia, ad cujus Ecclesiæ Metropolitanæ archivum charta hæc olim pertinebat; tertium pro Regali Abbatia sancti Germani à Pratis in suburbiis civitatis Parisiensis, ubi habitus est Virorum illustrium conventus pro charta discutienda; quartum pro collegio Scotorum Duaceno; quintum denique, una cum ipsa authentica charta, in archivo collegii nostri Parisiensis custodiendum depositum est. Hujus porro instrumenti exemplar his observationibus subjicietur; adjunctis etiam ex eodem collegii nostri archivo chartis aliis duabus, una Roberti II. post adeptum regnum, altera Joannis ejus filii primogeniti, de quo controversia est, quique, ut supra observavimus, Regnum consecutus, mutato nomine Robertus III. appellatus est.

Ita Francia Scotis antiquissimo fœdere conjuncta, regniæque familiae hospitio non semel nobilis, ut spem & heredem centesimum & decimum regni Scotorum, ita etiam titulum indubitatae auctoritatis, quo eadem familia ab omni deterioris originis suspicione vindicatur, feliciter conservavit.

DIPLOM.
VARIA.*Chronologia Roberti II. Scotorum Regis, cognomento Seneschalli.*

A. D.	<i>Secundum historiae veritatem.</i>	A. D.	<i>Secundum Buchananum.</i>
MCCCXV.	Nascitur Robertus Seneschallus ex Waltero Magno Scotiae Seneschallo & Marjoria Roberti I. cognomento <i>Bru</i> filia.	MCCCXV.	Idem Buchananus.
MCCCXXXVI.	Robertus Seneschallus eligitur Regni Custos.	MCCCXXXVI.	Idem Buchananus.
Circ. MCCCXL.	Robertus desponsat Elizabetham <i>Morre</i> , ex eaque Joannem (<i>postea Robertum R. III.</i>) Robertum Comitem de <i>Menteth</i> & alios liberos suscipit.	Circ. MCCCXL.	Robertus ex Elizabetha concubina Joannem, Robertum & alios liberos suscipit.
Circ. MCCCLX.	Defuncta prima uxore Elizabetha, Robertus ex Euphemia <i>Rosse</i> Walterum, Davidem & alios liberos suscipit.	Circ. MCCCLX.	Robertus desponsat Euphemiam <i>Rosse</i> in primam uxorem ex eaque Walterum, Davidem & alios liberos suscipit. Elizabetham <i>Morre</i> concubinam Giffardo cuidam in Matrimonio collocat.
MCCCLXXI.	Defuncto Davide II. avunculo suo Robertus in regnum succedit, ejus nominis secundus.	MCCCLXXI.	Idem Buchananus.
MCCCLXXIII. vel MCCCLXXIV.	Euphemia <i>Rosse</i> Regina secunda Roberti uxor coronatur.	MCCCLXXIV.	Euphemia <i>Rosse</i> Regina prima Roberti uxore defuncta, Robertus desponsat Elizabetham <i>Morre</i> quondam concubinam suam in secundam uxorem, & comitiis regni habitis, filios ex ea olim extra matrimonium genitos legitimos declarandos curat.
MCCCXC.	Obiit Robertus II. eique absque controversia succedit Joannes ejus filius ex Elizabetha <i>Morre</i> , & dictus est Robertus III.	MCCCXC.	Idem Buchananus.

CHARTA